

عوارضی که کرونا ایجاد می‌کند، زیاد شایع نیست، اما در برخی از افراد دیده می‌شود.

به اعتقاد این فوق تخصص پوست برخی از عوارض پوستی از بین نمی‌روند و در توضیح آن می‌گوید: «بیمارانی داشتیم که پس از ابتلا به کرونا یا واکنسیناسیون دچار آگزما سراسری و ضایعات خارش دار در سراسر بدن شده‌اند که متأسفانه در برخی از آنها این ضایعات خوب شدنی نیست.»

این فوق تخصص آسیب‌شناسی پوست با اشاره به اینکه برخی از واکنس‌ها سبب شده است که برخی از افراد دچار آکنه‌های شدید شوند، ادامه می‌دهد: «فرقی نمی‌کند که فرد از چه واکنس استفاده کرده است. برخی از افراد که به آن حساسیت داشته‌اند این علائم را بروز داده‌اند. این اتفاق حتی در بهترین نوع واکنس‌ها هم رخ داده و مقالات آن در همه دنیا منتشر شده است.»

مروج لیکن پلان را یکی از بیماری‌های پرمراجع بعد از کرونا می‌داند و در مورد آن می‌گوید: «در این بیماری سراسر بدن دانه‌های بنفش‌رنگی می‌زند که خارش بسیار شدیدی دارد و درمان آن بسیار به ندرت انجام می‌شود. این بیماری بسیار بد و کشنده است، سراسر بدن فرد تاول می‌زند، گاهی وقت‌ها نیز سبب مرگ فرد می‌شود.»

او در خصوص ریزش مو نیز می‌گوید: «ریزش مو به شدت در بیماران اتفاق افتاد که در توضیح آن باید گفت این ریزش مو از عوارض خود بیماری بود و بعد از واکنس نمونه‌هایی را ندیدم که فرد دچار ریزش مو شده باشد. اما

خوشبختانه این بیماری در افرادی که به آن مبتلا شده بودند، بعد از چند ماه متوقف شده است.» او توضیح می‌دهد که در نوعی از بیماری لیکن پلان فرد مبتلا ریزش سکه‌ای دارد و این نقاط دیگر امکان رویش ندارند. این متخصص پوست به

تأثیر واکنس روی تنو اشاره کرده و ادامه می‌دهد: «از آنجا که واکنس‌ها جیوه دارند، تعداد معدودی افراد پس از واکنس با مشکل روبه‌رو شدند. بیشتر آنهایی که تتوی

قهوه‌ای دارند، زیرا رنگ قرمز و مشکی با هم ترکیب می‌شود تا رنگ قهوه‌ای ایجاد شود. در این چند نمونه بیماری افرادی که مدت زمان زیادی از تتوی آنها می‌گذشت و رنگدانه‌های قرمز باقی مانده بود در آنها دانه‌های متورمی بعد از تزریق واکنس ایجاد شده بود که برای درمان آن ناچار شدیم در داخل این دانه‌ها کورتون تزریق کنیم.»

می‌گوید: «پس از کرونا مشکل آگزما پوستی بین مردم بسیار افزایش پیدا کرد. پسوریازیس و پیکن بلانز به شدت زیاد شد، اما پس از کرونا و خصوصاً واکنسیناسیونی که انجام شد، بیماری‌های خفته پوستی در افرادی که زمینه آن را داشتند، به شدت بروز پیدا کرد. بسیاری از بیماری‌های

پوستی مانند برخی از سرطان‌های پوستی و اگرماها در افراد به صورت خفته وجود داشت که در واقع پس از ابتلا به کرونا یا انجام واکنسیناسیون این بیماری‌ها خودشان را نشان دادند. مثلاً مراجعان زیادی داشتیم که پس از واکنس با درگیری با کووید بیماری پسوریازیس در آنها ظاهر می‌کند.»

او با تأکید بر اینکه در حال حاضر با سونامی بیماری‌های پوستی روبه‌رو هستیم، ادامه می‌دهد: «گاهی عکس ماجرانیز درست است،

مثلاً داروهایی که در حوزه پوست داده می‌شود نیز می‌تواند روی واکنس تأثیرگذار باشد و اثر آن را کاهش دهد، زیرا برای بسیاری از بیماران مانند پسوریازیس یا بیماری‌های خودایمنی باید داروهایی تجویز شود که میزان مقاومت و ایمنی بدن را کاهش دهد. در واقع استفاده از این داروها می‌تواند اثر واکنس را کاهش دهد. او به این نکته اشاره می‌کند که برخی از

واکنس و مشکلات پوستی

تهرانچی به این نکته اشاره می‌کند که پس از واکنس نیز برخی از افراد دچار مشکلات پوستی شده‌اند. قرمزی، خارش و لکه‌های پوستی از عوارضی است که برخی از واکنس‌ها ایجاد کرد. البته در تعداد معدودی از افراد این عوارض ادامه دار شده و روند بهبودی به کندی پیش می‌رود، اما در بیشتر افراد این عوارض ادامه دار نیست.

این متخصص پوست استفاده از ماسک را دلیل افزایش بیماری آکنه می‌داند و می‌گوید: «ماسک هم مشکلات پوستی را افزایش داده است. ما با بیماران زیادی روبه‌رو هستیم که پس از استفاده از ماسک و تجمع چربی در زیر پوست‌شان دچار آکنه شده‌اند. خشکی پوست نیز از عوارضی بود که این روزها زیاد با آن روبه‌رو هستیم و شواهد نشان می‌دهد که این موضوع از علائم کووید-۱۹ است.»

عوارض داروهای پوست روی واکنس

دکتر حمیده مروج، فوق تخصص آسیب‌شناسی پوست در خصوص مشکلاتی که کرونا و واکنس برای پوست ایجاد کرده‌اند، به «شهروند»

۳ متخصص به «شهروند» از مشکلات پوستی پسا کرونا می‌گویند

سونامی آلرژی!

تا مدت‌ها فرد را درگیر کند. این ضایعات مانند آبله‌مرغان است و حتی در برخی از افراد آثار آن تا مدت‌ها باقی می‌ماند. او با تأکید بر اینکه این مشکلات پوستی قابل انتقال نیست و با چند داروی حساسیت برطرف می‌شود، ادامه می‌دهد: «خیلی از افراد ماه‌ها پس از بهبودی بیماری با این مشکلات پوستی دست به‌گیریان بودند، اینها نشان می‌دهد که کرونا نه تنها سیستم گوارش و تنفسی را بلکه تمام بدن را درگیر می‌کند.»

ویروس کرونا و حذف سلول‌های سرطانی

دکتر تهرانچی در ادامه به مقاله‌ای خارجی اشاره کرده و می‌گوید: «با وجودی که ویروس کرونا عوارض زیادی داشت، اما در مقاله‌ای عنوان شده بود که فردی با لنفوم و انتشار عمومی و متاستاز بعد از ابتلا به کرونا، ۹ ماه بعد ضایعات سرطانی لنفوم بدون شیمی‌درمانی حذف شده بودند که این نشان می‌دهد عکس این ماجرا نیز رخ می‌دهد و ممکن است عوارض برخی بیماری‌ها را نیز از بین برده باشد.»

ریزش مو از جمله علائم شایع کووید-۱۹

ریزش مو از جمله مشکلاتی است که تعداد زیادی از بیماران کرونایی با آن درگیر شدند، زیرا بیمار در فاصله زمانی طولانی ممکن بود تب بالا داشته باشد و دچار بیماری بی‌اشتهایی و استرس شود که اینها می‌تواند در ریزش مو تأثیرگذار باشد. این موضوعی است که دکتر تهرانچی به آن اشاره می‌کند و ادامه می‌دهد: «اصولاً بیمارانی که به این عارضه مبتلا می‌شوند یک ماه پس از بیماری دچار ریزش مو شده و بعد از چند ماه نیز بهبود پیدا می‌کنند. اما ریزش مو نیز از عوارض شایع بیماری بود که هنوز هم با وجود اینکه آمار ابتلا به کووید بسیار کاهش پیدا کرده است باز هم با بیماران زیادی با این مشکل روبه‌رو هستیم که همگی در شرح حال خود عنوان می‌کنند که مدتی از ابتلا به کرونا گذشته و بعد از گذشت یک ماه از بهبودی ریزش مو آنها شروع شده است.»

این متخصص تأکید می‌کند که شایع‌ترین بیماری که افراد پس از کرونا با آن روبه‌رو شده‌اند حساسیت‌ها و افزایش آلرژی است. یعنی افراد به دلیل محافظت زیاد از دست‌ها و شست‌وشو، مدام اجناسی که از بیرون خریداری می‌کردند، دچار وسواس شدند و این سبب شده بود که در دست‌های این افراد بیماری حساسیت تماسی ایجاد شود.

ملیحه محمود خواه با گذشت بیش از دو سال و چند ماه از همه‌گیری ویروس کرونا و عوارض و مشکلاتی که این ویروس موذی با خود به همراه آورده، نمایان و معلوم می‌شود که چه بر سر آدم‌هایی که دو سال با آن درگیر شده و جنگیدند، آورده است.

این ویروس سخت و عجیب تأثیرش را روی همه اعضای بدن گذاشته و هیچ عضوی از بدن از دست مشکلاتی که کرونا ایجاد کرده، در امان نمانده است. مشکلات پوستی از عوارضی بود که بسیاری از کسانی که کرونا گرفته و با آن دست به‌گیریان بودند، آن را تجربه کردند و حالا که کرونا این روزها از اوج جولان‌دانش کم شده، نشان می‌دهد که چه مشکلات پوستی را ایجاد کرده است.

خیلی از آنهایی که کرونا گرفتند و تب و لرز و سرفه و بدن‌درد داشتند، در کنار این عوارض گاهی مشکلات پوستی‌ای را تجربه کردند که قبل‌ترها با آن مواجه نشده بودند. قرمزی پوست، شروع انواع آلرژی‌ها، خارش‌ها یا لک‌های پوستی از عوارض پوستی بود که پس از کرونا و حتی تزریق واکنس برخی‌ها آن را تجربه کردند.

دکتر زهره تهرانچی، متخصص پوست و عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی در گفت‌وگو با «شهروند» با تأکید بر اینکه برخی از افرادی که به کووید مبتلا شدند، علائم پوستی در آنها دیده می‌شود، می‌گوید: «دانه‌های قرمز پراکنده سطح پوست، قرمزی و خارش از علائمی بود که برخی از بیمارانی که به‌طور خفیف یا شدید با کووید دست‌وپنجه نرم می‌کردند، آن را تجربه کردند. بعضی‌ها ضایعات پوستی داشتند و در برخی نیز علائمی مانند سرمازدگی در نوک انگشتان دست و پا برایشان ایجاد شده بود که بسته به نوع شدت بیماری گاهی این بثورات پوستی دردناک و گاهی نیز تنها دچار خارش می‌شدند.»

او با تأکید بر اینکه برخی از افراد مبتلا به کرونا به جز علائم پوستی هیچ علائم دیگری نداشتند، ادامه می‌دهد: «گاهی بیمار فقط دچار مشکلات پوستی می‌شد و هیچ کدام از علائم کووید را نداشتند، اما وقتی از او آزمایش می‌گرفتیم، آزمایش نشان می‌داد که او دچار کووید شده است.»

به گفته این متخصص پوست حتی بعد از بهبود بیماری، ضایعاتی خارش‌دار که برجسته هستند یا ضایعات تاولی که در افراد جوان و حاد بیماری بیشتر دیده شده، به وجود می‌آید که می‌تواند

کرونا و درگیری پوست

پروفیسور محمدعلی نیلفروش زاده، فوق تخصص پوست در گفت‌وگو با «شهروند» تأکید می‌کند که در روزهایی که کرونا جولان می‌داد، در برخی از اورژانس‌های بیمارستانی گزارش‌هایی داشتند که افراد با علائم پوستی مراجعه می‌کردند و علائم دیگر پس از آن با ضایعات قرمز رنگ و خارش مانند و سپس کپیر اضافه شد. این ضایعات شبیه آبله‌مرغان بود و گاهی با خارش و درد همراه بود.

او به این نکته اشاره می‌کند که شدت علائم و عوارضی که در بدن یک فرد کرونایی بروز می‌کند، براساس قدرت سیستم ایمنی بدن و میزان مراقبت از خود، در بین افراد، متفاوت بود. زیرا اصولاً برای درمان پوست ما از داروهایی استفاده می‌کردیم که سیستم ایمنی بدن را پایین می‌آورد و همین موضوع سبب می‌شد فرد مبتلا که همزمان، هم علائم پوستی داشت و هم به کرونا مبتلا بود، فرآیند درمان پوستش به تعویق بیفتد تا کاملاً پروسه درمانش تکمیل شود.

حتماً برای شما عجیب خواهد بود اگر بگوییم که انگشتان دست و پا و همچنین ناخن‌ها نیز درگیر کرونا شده و علائمی در آنها بروز می‌کند که نشان‌دهنده تأثیر کرونایی پوست و ناخن است. نیلفروش زاده به این موضوع تأکید می‌کند و ادامه می‌دهد: «برای مثال در مطالعات اخیر مشخص شده که بعضی از افراد کرونایی بعد از بهبودی، خطوط و لکه‌هایی را روی ناخن‌های خود مشاهده می‌کنند. البته این عارضه دوام ندارد و در صورتی که به مراقبت

